

2019-05-09 Christer Nilsson

Dator anses utgöra beneficium för gäldenären - två hovrättsbeslut

I utmätningsmål kan en gäldenär - om denne är fysisk person - ha egendom som är fri från utmätning, beneficium. Notera att reglerna om beneficium gäller inte för gäldenär som är juridisk person.

En dator kan vara sådan egendom som ska undantas från utmätning. Det finns två precedensfall som har angett att så är fallet då datorn inte har högre värde. Svea hovrätt angav i sitt beslut, RH 2006:47, bl.a. att en dator numera får anses utgöra en normal utrustning i ett hem. Hovrätten pekade särskilt också på det behov som familjens barn hade av en dator. Och att datorn hade ett begränsat värde. RH 2006:47 bifogas med detta dokument som bilaga.

Senare, år 2010 prövade Hovrättens för Västra Sverige beslut 2010-09-15 i mål ÖÄ 3204-10 om en dator (bärbar) utgjorde beneficium för en gäldenär utan barn i familjen. Hovrätten kom fram till att datorn var beneficium för gäldenären och kunde följaktligen inte utmätas. Datorn värderades till 3 000 kronor. Detta beslut från hovrätten bifogas med detta dokument som bilaga.

Kronofogdemyndigheten anger i sin Handbok Utmätning, utgåva 9 s.145 pdf upplagan, följande.

"I rättsfallet RH 2006:47 konstaterade hovrätten att en dator numera kan betraktas som normal utrustning i ett hem. Med hänsyn till det och till att gäldenären hade barn i skolåldern samt till datorns begränsade värde (3 000 kr) undantog hovrätten datorn från utmätning.

Samhällsutvecklingen och det stora användningsområde som en dator har för den enskilde motiverar ett beneficieskydd för sådan egendom också för en ensamstående gäldenär.

Det går inte att ange någon exakt gräns för vad som är ett begränsat värde. Det kan dock ge viss vägledning att jämföra med kostnaden för nyinköp av en standardmodell"

LITTERATUR

5 kap. 1 och 2 §§ utsökningsbalken (1981:774)

Kronofogdemyndigheten, Handbok Utmätning, utgåva 9 - pdf upplagan. RH 2006:47, bifogas med som bilaga till detta dokument.

Hovrättens för Västra Sverige beslut 2010-09-15 i mål ÖÄ 3204-10. Bifogas med detta dokument som bilaga.

Webbplats:

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/323300.html?date=2010-09-15&q=dator>

Svea hovrätt

RH 2006:47

Målnummer: ÖÄ3628-06 **Avdelning:** 1
Avgörandedatum: 2006-08-22
Rubrik: Dator använd i barnfamilj har undantagits från utmätning.
Lagrum: 5 kap. 1 § och 2 § utsökningsbalken (1981:774)
Rättsfall:
• NJA 1983 s. 642
• NJA 1985 s. 494
• RH 1988:59

Obs - Jämför detta beslut från år 2010 - Hovrättens för Västra Sverige beslut 2010-09-15 i mål ÖÄ 3204-10

I detta fall fanns inte några barn. Datorn som tillhörde gäldenären ansågs utgöra beneficium för denne.

REFERAT

För betalning av skulder till staten utmätte Kronofogdemyndigheten i Stockholm den 20 mars 2006 hos O.H. en dator med tillhörande tangentbord, skärm och skrivare. Utrustningens värde uppskattades av kronofogdemyndigheten till 3 000 kr.

Stockholms tingsrätt

O.H. överklagade kronofogdemyndighetens beslut.

Tingsrätten (rådmannen Tomas Norström) anförde i beslut den 20 april 2006, såvitt nu är av intresse, följande.

SKÄL

Från utmätning kan vissa saker undantas med hänsyn till gäldenärens behov i enlighet med 5 kap. 1 § utsökningsbalken. Av 5 kap. 2 § utsökningsbalken framgår att om gäldenären har familj skall vid utmätningen skälig hänsyn tas även till vad denna brukar eller behöver.

Enligt 5 kap. 1 § 2 utsökningsbalken kan möbler, husgeråd och annan utrustning, i den mån egendomen är nödvändig för ett hem och dess skötsel undantas. Sådan egendom kan enligt praxis vara exempelvis en TV, i vart fall i en barnfamilj om värdet på apparaten är skäligt (se bl.a. NJA 1983 s. 642). Hänsyn får tas även till lokala förhållanden och särskilda personliga omständigheter. En dator kan inte sägas vara nödvändig för ett hem och dess skötsel. Tingsrätten finner inte att vad O.H. har anfört ändrar detta.

Tingsrätten konstaterade i beslutet vidare att datorn inte heller skulle undantas från utmätning med stöd av 5 kap. 1 § 3 eller 4 utsökningsbalken.

SLUT

Överklagandet lämnas utan bifall.

Svea hovrätt

O.H. överklagade tingsrättens beslut och yrkade att kronofogdemyndighetens utmätningensbeslut skulle undanröjas. Som grund för yrkandet anförde han i huvudsak följande. Han har två döttrar som bor varannan vecka hos honom. Den yngsta dottern är handikappad och datorutrustningen har stor betydelse för hennes utveckling, skolarbete och fritid. Även den äldsta dottern har behov av datorn för att kunna fullgöra sitt skolarbete, t.ex. genom att skriva hemarbeten och lösa problem via internet. Vidare har datorutrustningen ett ringa värde och full betalning av skulden kan ske via löneutmätning.

Staten genom Skatteverket bestred ändring.

Hovrätten (hovrättslagmannen Birgitta Widebäck, hovrättsrådet Claes Örn och tf. hovrättsassessorn Annica Sandberg, referent) anförde i beslut den 22 augusti 2006.

SKÄL

Enligt 5 kap. 1 § 2 utsökningsbalken undantas från utmätning möbler, husgeråd och annan utrustning, i den mån egendomen är nödvändig för ett hem och dess skötsel. Av 5 kap. 2 § utsökningsbalken följer att vad som skall undantas bestäms med skälig hänsyn även till vad gäldenärens familj brukar eller behöver. I praxis har TV-apparat och stereoanläggning undantagits med stöd av angivet lagrum (se NJA 1983 s. 642, NJA 1985 s. 494 och RH 1988:59). Sådana apparater betraktas som normal utrustning för ett hem och i NJA 1985 s. 494 framhölls även att TV-apparaten fyller en viktig social funktion i en barnfamilj.

Även en dator med tillbehör får numera betraktas som normal utrustning för ett hem. En dator fyller måhända inte samma sociala funktion mellan familjemedlemmarna som en TV-apparat, men kan däremot användas för kontakt med andra människor via internet, vilket synes vara särskilt vanligt bland ungdomar. Datorn fyller även en praktisk funktion genom att den t.ex. underlättar informationsinhämtning och utförande av olika ärenden. Med hänsyn härtill, vad som framkommit om O.H:s döttrar och deras behov av dator samt utrustningens begränsade värde finner hovrätten att det får anses vara befogat att undanta den från utmätning.

SLUT

Med ändring av tingsrättens beslut undanröjer hovrätten kronofogdemyndighetens i Stockholm beslut om utmätning.

Hovrättens beslut meddelat: den 22 augusti 2006.

Mål nr: ÖÄ 3628-06.

Lagrum: 5 kap. 1 och 2 §§ utsökningsbalken (1981:774).

Rättsfall: NJA 1983 s. 642; NJA 1985 s. 494; RH 1988:59.

Sökord: Utmätning; Beneficium; Dator

Litteratur:

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 1
Rotel 13

PROTOKOLL
2010-09-13
Föredragning i
Göteborg

Aktbilaga 9
Mål nr ÖÅ 3204-10

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Åke Thimfors, referent, hovrättsrådet Ingrid Björck och hovrättsassessorn Emilie Strömberg

KLAGANDE

Alekber Mestan, 850807-0912
Smålandsgatan 16, 432 30 Varberg

MOTPART

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

SAKEN

Utmätning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Halmstads tingsrätts beslut den 24 juni 2010 i mål Ä 678-10 se bilaga A

Målet föredras, varvid hovrätten antecknar följande.

Alekber Mestan har yrkat att beslutet om utmätning upphävs. Han har också i hovrätten gjort gällande att datorn med hänsyn till hans behov ska undantas från utmätning. Han har tillagt att han behöver datorn för redigering av bilder och filmer som han skulle kunna sälja i samband med valet i höst.

Försäkringskassan har bestritt ändringsyrkandet.

Hovrätten har genom beslut den 21 juli 2010 meddelat prövningstillstånd och förordnat att ytterligare åtgärder för verkställighet av Kronofogdemyndighetens beslut tills vidare inte får vidtas.

Hovrätten fattar följande

Dok.Id 196583

Postadress Box 40 401 20 Göteborg	Besöksadress Packhusplatsen 6	Telefon 031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	Telefax 031-774 29 43	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00
--	---	--	---------------------------------	---

BESLUT, att meddelas den 15 september 2010

Det saknas skäl att undanta datorn från utmätning med stöd av bestämmelsen om arbetsredskap m.m. i 5 kap. 1 § 3 utsökningsbalken.

Enligt punkten 2 i samma paragraf undantas från utmätning möbler, husgeråd och annan utrustning, i den mån egendomen är nödvändig för ett hem och dess skötsel. Av ordalydelsen framgår att avgörande ska vara vad som i allmänhet får anses nödvändigt för ett hem och dess skötsel, och vid bestämmelsens tillkomst framhölls att tillämpningen i viss utsträckning fortgående kan anpassas till de ändringar som en fortsatt standardhöjning och utvecklingen i övrigt kan medföra (se prop. 1980/81:8 s. 502). Redan under 1980-talet fastslog Högsta domstolen att en TV-apparat får betraktas som normal utrustning för ett hem och att det därför är befogat att undanta en sådan apparat från utmätning, i vart fall i en barnfamilj, när den representerar ett begränsat värde (se NJA 1985 s. 494). Också en enklare dator bör numera anses utgöra en så normal och behövlig utrustning i ett ordinärt hem att den bör omfattas av nämnda beneficiebestämmelse och alltså undantas från utmätning (jfr Handbok Utmätning, KFM 901, utgåva 5, 2008, s. 97). Detta synsätt bör gälla även när gäldenären inte har hemmavarande barn.

Den dator som utmätts hos Alekber Mestan har av Kronofogdemyndigheten åsatts ett värde om 3 000 kr. Värdet får därmed anses så lågt att datorn ska undantas från utmätning.

Med ändring av tingsrättens beslut upphäver hovrätten Kronofogdemyndighetens beslut om utmätning.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 6 oktober 2010

Åke Thimfors

Halmstads tingsrätt

PROTOKOLL
2010-06-24
Handläggning i
Halmstad

Aktbilaga 7
Mål nr
Ä 678-10

Handläggning i parternas utevaro

RÄTTEN

Rådmannen Petter Franke, även protokollförare

PARTER

KLAGANDE

ALEKBER Dourmouch Mestan, 850807-0912
Studentvägen 10 3 Tr
432 50 Varberg

MOTPART

Försäkringskassan
Inläsningscentral
839 88 Östersund

SAKEN

Utmätning av lös egendom

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kronofogdemyndighetens beslut den 11 mars 2010, beslutsnummer E-52772-10, se [bilaga 1](#)

Alekber Mestan har yrkat att tingsrätten ska upphäva beslutet om utmätning av en bärbar dator. Han har till stöd för yrkandet anfört i huvudsak följande. Han har under hela sin uppväxt haft tillgång till dator. Datorn är en stor hjälp för honom i vardagen, bl.a. för att söka jobb, och betyder mycket socialt. Om datorn säljs kan det medföra att det som har varit sparat på den åtkoms av andra; det kan inte uteslutas att rensade filer kan återskapas. Han köpte datorn tillsammans med sin mor. Den tillhör både honom och hans mor.

Kronofogdemyndigheten har inkommit med yttrande, se [bilaga 2](#).

Alekber Mestan har yttrat sig över vad Kronofogdemyndigheten har anfört.

Dok.Id 130774

Postadress Box 193 301 05 Halmstad	Besöksadress Södra Vägen 5	Telefon 035-15 25 00 E-post: halmstads.tingsratt@dom.se	Telefax 035-10 79 85	Expeditionstid måndag – fredag 09:00-15:00
---	--------------------------------------	---	--------------------------------	---

Tingsrätten meddelar följande

BESLUT

Skäl

Enligt vad Kronofogdemyndigheten har anfört har Alekber Mestan vid utmätningstillfället uppgett att han var ensam ägare till datorn. Alekber Mestan har vidare haft datorn i sin besittning. Det har inte framgått att datorn ägs av annan. Datorn har därför även kunnat utmätas med stöd av 4 kap. 18 § utsökningsbalken.

En persondator kan under vissa omständigheter utgöra s.k. beneficieegendom, dvs. egendom som enligt 5 kap. 1 § utsökningsbalken kan undantas från utmätning. Vad Alekber Mestan har anfört om sitt nyttjande av datorn innebär dock enligt tingsrätten inte att han kan anses ha haft sådant behov av dator att den ska undantas från utmätning.

På anförda skäl ska överklagandet lämnas utan bifall.

Slut

Tingsrätten lämnar överklagandet utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 406)

Överklagande, ställt till Hovrätten för Västra Sverige, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 15 juli 2010.

Som ovan

Petter Franke

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - BESLUT I TVISTEMÅL OCH ÄRENDE

Den som vill överklaga tingsrättens beslut ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av beslutet.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från beslutets datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i beslutet.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. det beslut som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för beslutet,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av beslutet.

HOVRÄTTEN FÖR VÄSTRA SVERIGE

ANVISNINGAR FÖR ÖVERKLAGANDE

Överklagande skall göras skriftligen. Skrivelsen skall ställas till Högsta domstolen, men den skall skickas eller lämnas till hovrätten.

Skrivelsen skall ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges under rubriken ÖVERKLAGANDE i hovrättens avgörande. Någon tidsgräns gäller dock inte för klagan över beslut om häktning, reseförbud eller restriktioner enligt 24 kap 5a § rättegångsbalken.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen skall pröva ett överklagande. Prövningstillstånd behövs dock inte när Justitiekanslern eller Riksdagens ombudsmän överklagar i mål om allmänt åtal.

Prövningstillstånd får meddelas endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av Högsta domstolen, eller
 2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.
- Om prövningstillstånd meddelas i ett av två eller flera likartade mål, kan prövningstillstånd meddelas också i övriga mål.

I skrivelsen till Högsta domstolen skall anges

1. klagandens namn, adress och telefonnummer.
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning, målets nummer och dagen för avgörandet).
3. den ändring i avgörandet som klaganden yrkar.
4. de skäl som klaganden åberopar för att avgörandet skall ändras.
5. de omständigheter som klaganden åberopar till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas, och
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad som skall styrkas med varje särskilt bevis.